

f

Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
8401 Bredene - België - tel. 059 / 80 37 15

de strandvlo

PERIODIEK VAN 'DE STRANDWERK GROEP'

verantw. uitgever :

Guido Rappé
Kapelstraat 3
B-9890 Ursel

jaargang 4 (3)

november 1984

verschijnt driemaandelijks

Periodiek van 'de Strandwerkgroep'

Verschijnt driemaandelijks

november 1984

Voorzitter: R. Vanwalleghem, Frère Orbanstraat 58, 8400 Oostende, tel. 059/50 82 38

Sekretaresse: M. Timmermans, Ooststraat 67, 8400 Oostende

Penningmeester: A. Annys, G. Gezellestraat 8. 8400 Oostende

Redactie: G. Rappé, Kapelstraat 3, 9890 Ursel

Contacten: R. Goethaels, Lobelialaan 5, 8400 Oostende, tel. 059/80 26 45.

Natuurhistorisch Archief: E. Eneman, St-Jansstraat 58, 8400 Oostende

Leden: S. Beke (Oostende) en P. Govaere (St-Kruis)

Abonnementsprijs: 180 Bfr, te storten op rek. 001-1091291-20 t.a.v. 'de Strandwerkgroep', p/a A. Annys (zie hoger).
Buitenlandse leden gebruiken postrek. 000-0513987-81 van A. Annys.

Artikels voor volgend nummer binnen vóór 15 december !

INHOUD

Woord vooraf	59
Mededelingen	59
R.Goethaels. Vogelasiel in Oostende. (bericht)	60
J.Jansens. Excursie naar Sas van Goes op 25.08.84.	62
E.Dumoulin. Zaagjes (Donacidae) van de Belgische west-kust. (met foto's)	65
R.Vanwalleghem. Voedselresten in de maag van enkele kamsterren, <i>Astropecten irregularis</i> .	72
G.Rappé. Oproep : <i>Diogenes pugilator</i> .	73
E.Eneman. Gewone Zeebrasem, <i>Pagellus erythrinus</i> , waargenomen op de Belgische kust.	74
Aktiviteitenkalender.	75

WOORD VOORAF

De verhuis- en installeerperiode, die overigens nog niet achter de rug is, is de voornaamste oorzaak van deze erg late Strandvlo. In de doos waarmee de kopijmap verhuisde was trouwens nog zeer veel plaats voor ander gerief: zo dun en zo licht was ze. Mede door een aantal NOG niet nagekomen beloftes is ook de Strandvlo van het kaliber van de hoger beschreven map. Mogen wij er u nogmaals aan herinneren dat de Strandvlo, die er is voor u, slechts kan verschijnen door u. Slechts dan kunnen wij een lijviger eindejaarsnummer uitbrengen.

MEDEDELINGEN

Verhuis van de redactie

Zoals u ondertussen al hebt kunnen lezen is de redactie wat dichter bij de zee gaan wonen : de dikke stapels artikels en andere kopij voor de Strandvlo dienen nu gestuurd te worden naar Kapelstraat 3, 9890 URSEL.

Natuurhistorisch Archief

Het NHA wil u nogmaals aan haar bestaan herinneren : al uw strandwaarnemingen worden door Eddy Eneman met dank verwerkt.

Aktiviteitenprogramma 1985

Voor 1985 zal direkt een jaarprogramma van onze activiteiten opgesteld worden. U kunt met uw persoonlijke wensen of onbaatzuchtige suggesties nu reeds terecht bij het sekretariaat.

Opnieuw naar Bretagne ?

Na het succes van de eerste Bretagnerreis willen we nu de geïnteresseerden voor een tweede uitgave reeds oproepen zich kenbaar te maken.

Zeeboek

Door de swg van de NJN (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie) is, in samenwerking met de KNNV, een gelukkig initiatief genomen: in één volume werden tabellen gebundeld voor diverse groepen zeeorganismen, waarvoor je anders met een hele trits dikwijls erg dure boekjes moet zeulen. Kostprijs ± 150 Fr.

VOGELASIEL IN OOSTENDE.

R. GOETHALS

Zoals jullie misschien al weten, starten de Wielewaal-Middenkust en de Vogelwerkgroep Oostende binnenkort met een vogelopvangcentrum te Oostende. Dit asiel zal gelegen zijn in de Prof. Vercouilliestraat en gaat omstreeks 1 oktober van start. Allerlei vogels, vooral stookolieslachtoffers zullen er opgenomen worden en verzorgd worden door een gespecialiseerd team onder leiding van een dierenarts. De Strandwerkgroep wordt (jammergenoeg) ook gekonfronteerd met deze olieslachtoffers; maar wat moet je nu eigenlijk doen als je zo'n vogel vindt?

Met de oprichting van het vogelasiel is Oostende en omgeving onderverdeeld in verschillende sectoren, zodat je de vogel op meerdere plaatsen kunt afgeven :

-Sektor Middelkerke Westende :

Politie Middelkerke, tel. 30 03 00.

-Sektor Raversijde :

Jeugdherberg De Branding, Raversijdestraat 20
tel. 50 12 77.

-Sektor Nieuwe Koerswijk :

Dhr. Allein Serge, Prins Roselaan 115, tel. 70 20 28.
Dhr. Gunst André, Eikenlaan 4, tel. 70 37 12

-Sektor Leffinge Snaaskerke :

Dhr. Opstaele Bart, Dorpstraat 94, Leffinge, tel. 30 04 77
Juffr. Decraecke Karlein, Vrijheidstraat 4, Snaaskerke,
tel. 27 89 51.

-Sektor Mariakerke Westerkwartier :

Dhr. Vanhooren Robert, Koningin Astridlaan 11,
tel. 70 51 42.

-Sektor Stene Rondput :

Dhr. Vanbesien Yves, Heidebloemstraat 15, tel. 70 89 29.
Juffr. Goethals Rika, Lobelialaan 5, tel. 80 26 45.

-Sektor Centrum Oostende :

Jeugdherberg De Ploate, Langestraat 82, tel. 70 54 84.
Natuur 2000, Paulusstraat 3, tel. 50 87 38.

-Sektor Konterdam Meiboom :

Mevr. Massenhove Doreen, Keramiekstraat 3, tel. 70 59 12
(ouders)

Dhr. en Mevr. Madou, Vanderstichelenstraat 119

-Sektor Opex Vuurtorenwijk :

Dhr. Vanloo Erik, Watervliegpleinstraat 14,
tel. 32 07 75. (ouders)

Mevr. Hariau Hilde, Prinses Elisabethlaan 108,
tel. 32 36 78.

-Sektor Zandvoorde :

Dhr. Bostijns Roland, Ravenlaan 9.

-Sektor Bredene :

Dhr. Verboven Jan, Ploegstraat 6, Bredene, tel. 32 41 38.

Dhr. Beekaert Filip, Sluisvlietlaan 108, tel 32 39 87.

Dhr. Noyen Peter, Zeelaan 10, tel. 32 48 48.

-Sektor Vossenslag Klemskerke :

Dhr. Dumon Daniel, Vossenslag 12, Klemskerke, tel.
23 32 87.

-Sektor De Haan Klemskerke :

Dhr. Rotsaert Chris, Duinenweg 11, De Haan, tel. 23 37 88.

Keuze genoeg dus !

Als je een stookolieslachtoffer vindt, aarzel dan niet om hem binnen te brengen.

Een tip nog voor het vangen van de vogel : maak steeds dat je je bevindt tussen de vogel en het water. Vang de vogel. (aardige tip, nvdr). Steek hem in een kartonnen doos, of in een plastic zak waarin je langs de zijkant een gat maakt om de kop van de vogel door te steken. Breng hem naar één van bovenstaande adressen; indien dit onmogelijk is, telefoneer (liefst naar De Ploate).

Meer inlichtingen over het asiel zijn verkrijgbaar op de volgende nummers : (059)70 32 99, (059)70 51 42 of (059)70 54 84.

Lobelialaan 5
8400 Oostende

EXCURSIE NAAR SAS VAN GOES OP 25 AUGUSTUS 1984.

J. JANSSENS

Een 20-tal mensen hadden zich verzameld voor een onder-
waterverkenning in de
omgeving van Sas van Goes.

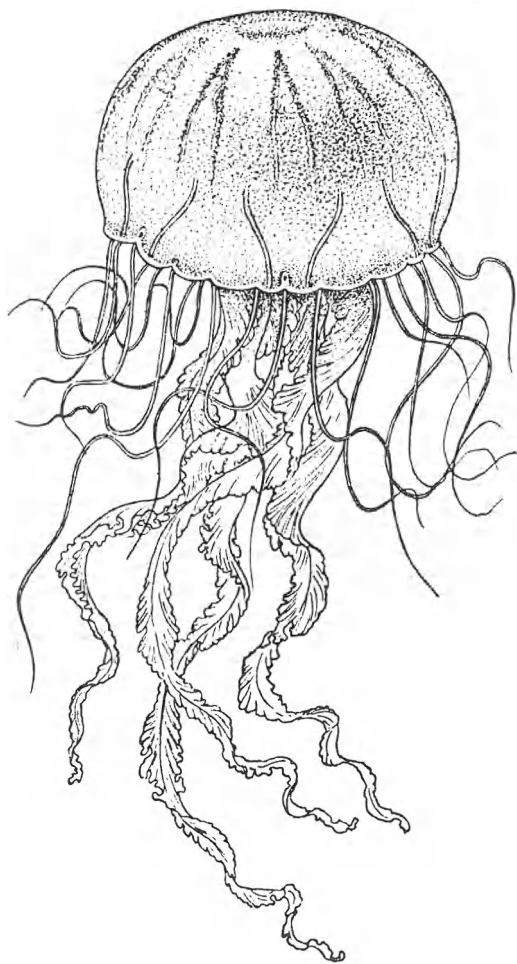

fig.1

Omdat het water na-
bij de Oosterscheldeslui-
zen erg troebel was, door
het overpompen van polder-
water op een tweetal plaat-
sen, gingen we een 500-
tal meter landinwaarts
snorkelen in het kanaal
van Goes. Op de met be-
ton verstevigde oevers
waren Asgrauwe Keverslak-
ken *Lepidochitona cine-
reus* en de fuikhoorn *Hi-
nia reticulata* te vin-
den. Langs de oevers
streckte zich een 3-4 me-
ter brede zone met Groot
Zeegras *Zostera marina*
uit. Daartussen bewo-
gen zich steurgarnalen
Palaemon elegans, aas-
garnalen en vlokreeften.
In dit brakwater komen zo-
wel zoutwaterbewoners
voor als erg verdraag-
zame zoetwaterbewoners
zoals Driedoornige Ste-
kelbaars *Gasterosteus
aculeatus* en de paling
Anguilla anguilla. Op de
bodem lagen vele lege
kokkelschelpen. Na enig
zoeken werden ook enige
levende exemplaren van
zowel de gewone kokkel

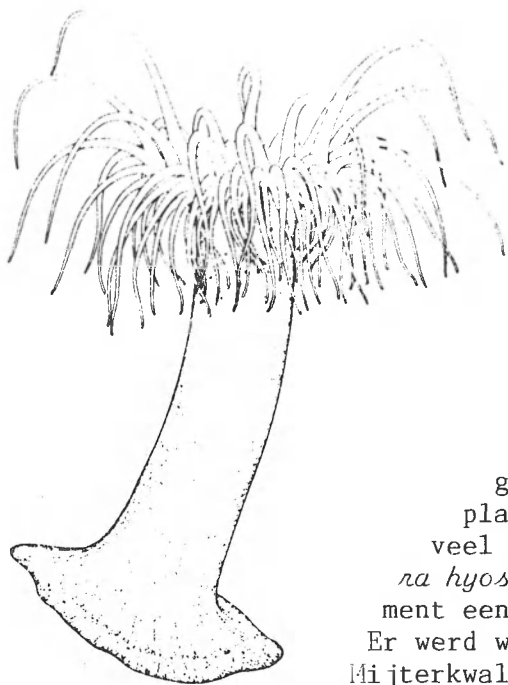

fig.2

gracilis waargenomen, die overigens zeer onschuldig is.

Uit het slijk werd nog een kleine Wedueroos *Sagartiogeton undatus* (fig.2) gepulkt.

Op de middag gingen we even vanop het droge bij de sluizen kijken, waar o.a. Japans Bessenwier *Sargassum muticum* en de Knotszakpijp *Stylea clava* (fig.3) groeien.

Na het middagmaal trokken we over de dijk naar de Oosterschelde. Het was bijna hoogtij en er heerste een sterke stroming in de richting van het strand.

Op een 4-tal meter diepte bevonden zich oesterbedden. De Oosterschel-

Cerastoderma edule als van de brakwaterkokkel *C. glaucum* bovengehaald.

Eventjes werd alarm geslagen voor een kruiskwal *Gonionemus vertens*, een klein kwalletje dat in de zeegrasvelden in de Grevelingen voorkomt en ook eens in het kanaal van Goes is gevonden. De netcellen van deze soort bevatten een sterk irriterend gif. Het betreffende exemplaar behoorde echter tot de veel grotere Kompaskwal *Chrysosora hyoscella* (fig.1), in haar element een echte lust voor het oog.

Er werd wel een kleine

Mijterkwal *Beroë*

fig.3

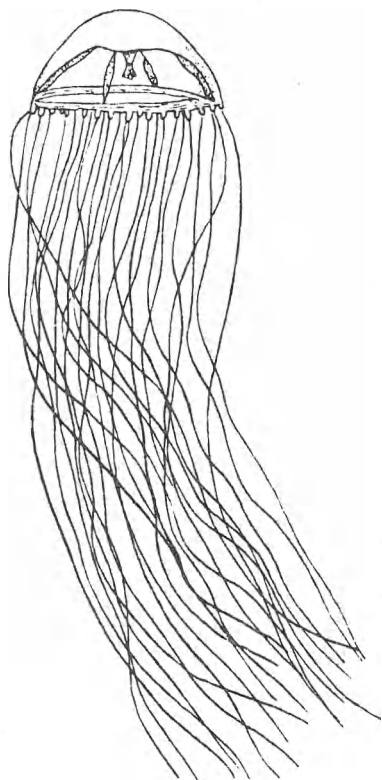

fig.4

iets goed te bekijken was er niet.

Na de excursie voelde iedereen zich erg hongerig en daarom werd de dag besloten in een restaurant aan de Belgisch-Nederlandse grens.

de is de enige plaats in Nederland waar de oester commercieel uitgebaat wordt. De watertemperaturen zijn er vrij hoog en door de geringe wateruitwisseling met de Noordzee gaan weinig oesterlarven verloren. Na 6 jaar kan een oester geoogst worden.

Naast de vele soorten anemonen groeiden op de bodem ook zeedraad en opnieuw de Knotszakpijp. Dit manteldier is knotsvormig en zit met een dunne voet vast op de bodem. ze is ondoorzichtig en erg wrattig. Op de bodem scharrelden grote aantallen strandkrabben *Carcinus maenas* en ook een heremietkreeftje *Eupagurus bernhardus* tussen het Knots-*Ascophyllum nodosum* en Blaaswier *Fucus vesiculosus*. Op de stenen zaten opnieuw regelmatig keverslakken. In het water zweefden verschillende soorten kwallen : naast de reeds vernoemde Kompasqual waren er ook : de Zeedruif *Pleurobranchia pileus* en een schijfvormig kwalletje met turkoois-fluoriserende vlekken *Eucheilota maculata* (fig.4).

Een probleem bij het snorkelen was de beperkte tijd dat we onder water konden blijven : veel tijd om

Manitobalaan 30
8240 Gistel

ZAAGJES (DONACIDAE) VAN DE BELGISCHE WESTKUST.

E. DUMOULIN

In de periode van 1977 tot 1980, toen ik mijn eerste excursies naar de stranden van De Panne, Oostduinkerke en Koksijde ondernam, lette ik weinig of niet op gewone zaagjes. Hoogstens een paar fraaie doubletten werden naar huis meegenomen. Tot in 1981-'82 de zaagjes (couautejes noemden we ze vroeger in onze prille jeugdijaren) meer en meer mijn aandacht begonnen te trekken. De aanleiding hiervoor was de toevallige vondst op 30 april '81 (tussen Oostduinkerke en Koksijde) van twee losse kleppen (fig.1b,c) die op het eerste zicht sterk deden vermoeden dat het om *Donax variegatus* (Gmelin) ging. Nog steeds in de waan dat ik *Donax variegatus* (Gmelin) had gevonden, probeerde ik elke keer ik op excursie naar de westkust trok, meerdere van die exemplaren te verzamelen. Het viel mij daarbij op dat ik nooit verse exemplaren vond, maar steeds oude waarbij elk spoor van het periostracum ontbrak.

Op 4 februari '82 was ik opnieuw op het strand van De Panne, meer bepaald tussen het Leopold I monument en een eind voorbij de laatste flatgebouwen richting Franse grens. Wat die dag bijzonder opviel, waren de talrijke verse exemplaren van *Donax vittatus* (Da Costa) die in de vloedlijn aangespoeld lagen. Omdat ik de laatste tijd nogal erg met zaagjes bezig was geweest, lette ik er misschien meer op, maar dit kan zeker niet de enige verklaring zijn waarom ik er plots zoveel aantrof. M.i. mogen we hier veeleer spreken van een kleine invasie op het strand van De Panne, die rond die periode moet plaatsgegrepen hebben. Tussen de vele zaagjes vond ik ook één losse klep van een exemplaar (fig.4a) dat ietwat op *Donax trunculus* L. geleek. Laatstgenoemde soort komt niet in de Noordzee voor, maar leeft in de Middellandse Zee en het aansluitend deel van de Atlantische Oceaan. Voor de aardigheid heb ik dit exemplaar toch even naast *Donax trunculus* L. uit de Middellandse Zee gelegd (fig.4b),

a.

b.

c.

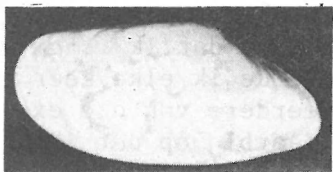
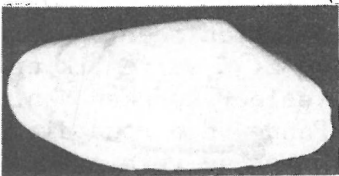

fig. 1

a.

b.

fig. 3

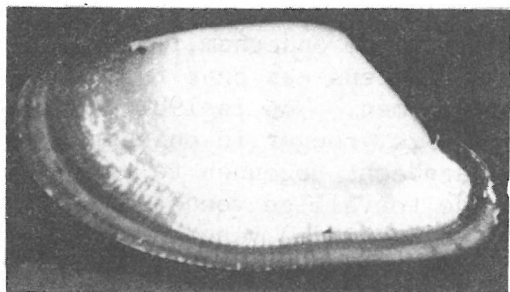

fig. 2

a.

b.

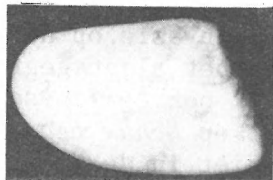

fig. 4

Legende

Fig.1 (1 cm = 15,75 mm)

- a. *Donax vittatus* De Panne 04/02/'82.
- b. *Donax vittatus* forma *cuneata* Tussen Oostduinkerke
en De Panne 30/04/'81.
- c. *idem*

Fig.2 (1 cm = 16,65 mm)

Donax vittatus cf. forma *magna* De Panne 15/02/'82.

Fig.3 (1 cm = 15,25 mm)

- a. *Donax variegatus* Opgespoten terrein tussen spoorwegbrug
en Palingpat Ramskappelle 1982.
- b. *Donax vittatus* (monstruositeit) De Panne 15/11/'82.

Fig.4 (1 cm = 16,15 mm)

- a. *Donax vittatus* (monstruositeit) De Panne 04/02/'82.
 - b. *Donax trunculus* (Holoceen?) Aigues Mortes (Camargue)
19/09/'83.
-

waaruit zonder meer duidelijk bleek dat het exemplaar van De Panne niet meer was dan een in de breedte gedrongen vorm van *Donax vittatus* (Da Costa); je zou het ook een soort monstruositeit kunnen noemen. *Donax trunculus* L. heeft een veel steiler aflopend achterste deel. Op het einde van de vorige eeuw (Pelseneer, 1881) meende men daarentegen wel dat *Donax trunculus* L. bij ons voorkwam. In 1882 geeft dezelfde auteur echter al te kennen dat de meeste van die exemplaren eigenlijk tot *Donax vittatus* (Da Costa) moeten gerekend worden. Latere studies en vooral dan de zeer waardevolle publicatie van B.D.D. (1887-1898) brachten nog meer klaarheid in deze materie.

Op 15 februari '82 trok ik nogmaals naar De Panne waar ik tussen de nog steeds talrijk aanwezige zaagjes een tweede opmerkelijke vorm aantrof, meer bepaald één verse losse klep

die merkkelijk groter (B:41,15mm) was dan de doorsnee zaagjes (fig.2). De onderrand van het exemplaar vertoont ter hoogte van de top tot even er voorbij een zeer duidelijke inbochtiging waardoor het achtereinde er vrij spits uitzielt en het vooreinde overdreven rond lijkt te zijn (dit kenmerk trof ik trouwens meerdere keren aan op de zaagjes van De Panne). Omwille van de duidelijk grotere afmeting zou men het exemplaar tot de vormvariëteit *Donax vittatus* (Da Costa) forma *magna* (Damon) kunnen rekenen, maar de vorm van de schelp in beschouwing genomen en het feit dat het slechts om een éénmalige vondst gaat, doet mij veeleer denken aan een mogelijke monstrositeit, die blijkbaar nog meer aan de westkust voorkomt (fig.3b). De exemplaren van de forma *magna* (Damon) die in B.D.D. (1887-1898) op Pl.68 fig.13,14 afgebeeld staan, zijn echter wel van onze kust afkomstig, met name van het strand van Middelkerke, wat er meteen op wijst dat de forma *magna* (Damon) destijds toch bij ons aangetroffen werd.

Tijdens hoger genoemde excursies en ook op latere data werd natuurlijk nog voortdurend naar de zgn. *Donax variegatus* (Gmelin) gezocht, die dan ook telkenmale teruggevonden kon worden. Omdat ik eigenlijk bijna nooit voor honderd procent zeker ben geweest of het hier wel degelijk om *Donax variegatus* (Gmelin) ging, vond ik het noodzakelijk om eens te vergelijken met recente schelpen van *Donax variegatus* (Gmelin). Nadat ik wat recent materiaal in bruikleen had mogen ontvangen (waarvoor oprechte dank aan F. Kerckhof), kon ik uitgebreid gaan vergelijken. Al gauw bleek echter dat het hier niet om *Donax variegatus* (Gmelin) kon gaan, maar dat ik veeleer met een vorm van *Donax vittatus* (Da Costa) te maken had. Ondertussen had ik reeds wat literatuur doorgenomen en kwam ik op het spoor van een vormvariëteit *cuneata* (Marshall) genaamd. De oorspronkelijke beschrijving (Marshall, 1914) luidt als volgt: "Besides having the posterior end wedged shaped and gaping, this variety is smaller, thinner, and much more depressed".

Inderdaad, het wigvormig achterste gedeelte, vaak lichtjes gapend, de kleinere omvang, de dunnere schelp en de samengedrukte schelphoogte waren kenmerken die duidelijk in het materiaal van de westkust aanwezig waren. De onmiddellijke

conclusie was dan ook de exemplaren onder te brengen bij de vormvariëteit *Donax vittatus* (Da Costa) forma *cuneata* (Marshall), waardoor het probleem meteen opgelost was.

In Pelseneers "Tableau dichotomique" vinden we *Donax variegatus* (Gmelin) (syn. *Donax politus* Poli) echter wel terug, doch met de aanwijzing erbij dat de soort nooit levend op onze kust verzameld werd. *Donax variegatus* (Gmelin) zal misschien wel als fossiel uit het Eemien of adventief (?) op ons strand te vinden zijn, maar dit zal vermoedelijk beperkt blijven tot enkele zeer zeldzame vondsten. Dat *Donax variegatus* (Gmelin) zeldzaam is in het Belgische Eemien (zeker voor wat de oostkust betreft althans) illustreert wel het feit dat jaren zoekwerk op de opgespoten terreinen in het Zeebrugse en de opgespoten stranden van Knokke-Heist tot nog toe slechts één klep opleverde. Het is daarbij nog niet eens zeker dat het een Eemienexemplaar is, dan wel een geremanieerd specimen uit het Pliocene.

In 1881 was de vormvariëteit *cuneata* (Marshall) ook nog niet beschreven, vandaar dat een aantal exx. die door Pelseneer als *Donax variegatus* (Gmelin) beschouwd werden misschien tot de variëteit *cuneata* (Marshall) dienen gerekend te worden. Zekerheid hieromtrent is er echter niet.

Tenslotte nog een woordje over de herkomst van *cuneata* (Marshall). Het feit dat er geen enkel vers exemplaar aangetroffen werd, mag ons dan ook zeer waarschijnlijk doen besluiten dat het ofwel fossiele (Holoceen (?) en/of Eemien) ofwel subfossiele (restanten van een populatie uit het zeer nabije verleden, b.v. van 200 jaar geleden) mollusken betreft.

Als sluitstuk volgt hieronder een schema waar de belangrijkste verschillen tussen *Donax variegatus* (Gmelin) en *Donax vittatus* (Da Costa) forma *cuneata* (Marshall) in terug te vinden zijn.

	<i>Donax vittatus</i> forma <i>cuneata</i>	<i>Donax variegatus</i>
achterste gedeelte	vrij spits, wigvormig	minder spits, doorgaans hoger dan bij <i>Donax vittatus</i> forma <i>cuneata</i> .
achterrand	onregelmatig afgerond, vaak lichtjes geknot en gapend	regelmatig afgerond
bovenrand van het achterste gedeelte	een duidelijk vrij rech- te schuin aflopende zijde	hoger gelegen t.o.v. de top dan bij <i>Donax vittatus</i> for- ma <i>cuneata</i> regelmatig overvloeiend in de achterrand
onderrand	onregelmatig gebogen, soms tamelijk recht met een in- bochtiging ter hoogte van de top tot iets er voorbij	regelmatig gebogen
bovenrand van het voorstede gedeelte	gaat doorgaans abrupter over in de voorrand dan bij <i>Donax variegatus</i>	regelmatig overgaand in de voorrand

Literatuur

- BUCQUOY, E., Dautzenberg, Ph. & Dollfus, G., 1887-1898, Les Mollusques marins du Roussillon. T.II Pélécypodes, Atlas, 99 Planches (herdruk).
- CAILLIAUD, F., 1865, Catalogue des Radiaires, des Annélides des Cirrhipèdes et des Mollusques marins, terrestres et fluviatiles recueillis dans le département de la Loire-Inférieure, Nantes.
- HIDALGO, J.P., 1867, Catalogue des Mollusques testacés marins des côtes de l'Espagne et des îles Baléares, J. Conch., Vol.15:115-175, Paris.
- KOBELT, W., 1888, Prodrömus Faunae Molluscorum Testaceorum maria europaea inhabitantium, Nurnberg.
- MARSHALL, J.T., 1914, Additions to "British Conchology", Part VII, J. Conch., 14(7):200-213, London.
- NORDSIECK, F., 1969, Die europäischen Meeresmuscheln (Bivalvia) vom Eismeer bis Kapverden, Mittelmeer und Schwarzes Meer, Stuttgart.
- PARENZAN, P., 1976, Carta d'identita delle conchiglie del Mediterraneo, II, Bivalvi, Taranto.
- PELSENEER, P., 1881, Tableau dichotomique des mollusques marins de la Belgique, Ann.Soc.Roy.malac.Belg., T.WVI: 27-61.
- PELSENEER, P., 1882, Etudes sur la faune littorale de la Belgique. Mollusques & autres animaux inférieurs recueillis sur la côte Belge en 1882, Ann.Soc.Roy.malac. Belg., T.XVII:31-43.

De Wulk 8
8390 Knokke-Heist

VOEDSELRESTEN IN DE MAAG VAN ENKELE KAMSTERREN.

ASTROPECTEN IRREGULARIS.

R. VANWALLEGHEM

Een tiental gedroogde volwassen kamsterren (fig.1)

werden geopend om de maaginhoud na te gaan. De exemplaren werden getrawld door Oostendse vissers in het gebied rond de Liverpool Baai, Noordwest Engeland. Volgende voedselresten werden aangetroffen :

fig.1

- 1 exemplaar *Camptonectes tigrinus* (fig.2) + rond zwart keitje van ongeveer 1 cm doorsnede.

- zeer veel *Spisula elleptica*, tot een 20-tal exemplaren per kamster. De meeste waren zeer juveniel, van enkele mm tot per uitzondering enkele exemplaren van rond de 20 mm.

- 5 exemplaren *Astarte triangularis*.
- 3 jonge exemplaren *Lunatia nitida* f. *alderi*. Operculum was nog aanwezig.
- enkele *Timoclea ovata*, waarvan slechts één exemplaar volwassen.
- 1 exemplaar *Psammobella tellinella* (fig.3).
- veel zeeboontjes, *Echinocyamus pusillus* (fig.4)

In het gruis dat ontstond tijdens het kraken van de droge

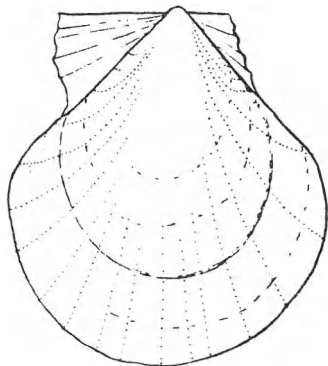

fig.2

kamsterren, werd ook een *Odostomia* spec. aangetroffen. Het exemplaar is allesbehalve fris, maar toch is het duidelijk dat het hier geen *Odostomia conoidea* betreft. Deze soort wordt in de literatuur (Nora Mc. Millan, 1968; Nordsieck, 1972) nochtans geassocieerd met *Astropecten irregularis*.

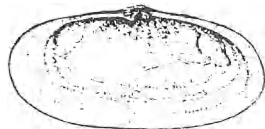

fig.3

Literatuur

- Mc. Millan, N.F., 1968. British Shells. Frederick Warne & Co.Ltd., 196 p.
- Nordsieck, F., 1972. Die europäischen Meersschnecken (Opisthobranchia mit Pyramidellidae; Rissoacea) vom Eismeer bis Kapverden, Mittelmeer und Schwarzes Meer. Gustav Fisher Verlag, Stuttgart, 327 p.
- Wolff, W.J., 1975. Stekelhuidigen-Echinodermata. Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging - Tabellen van de Strandwerkgemeenschap, 18 p.

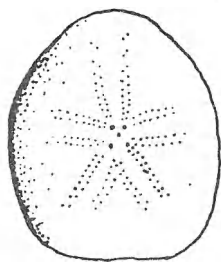

fig.4

Frère Orbanstraat 59
8400 Oostende

OPROEP

G. RAPPE

De afgelopen zomer werd op tal van plaatsen langs de kust, en soms zelfs in behoorlijke aantallen, de 'andere' heremietkreeft, *Diogenes pugilator*, waargenomen. Ze is gemakkelijk van de gewone soort te onderscheiden door het feit dat de linkerschaar de grootste is. Ze is ook witter van kleur en blijft veel kleiner. Wie iedereen die over gegevens beschikt deze doorsturen aub.? In volgend nummer komt in elk geval iets over de behuizing van de soort.

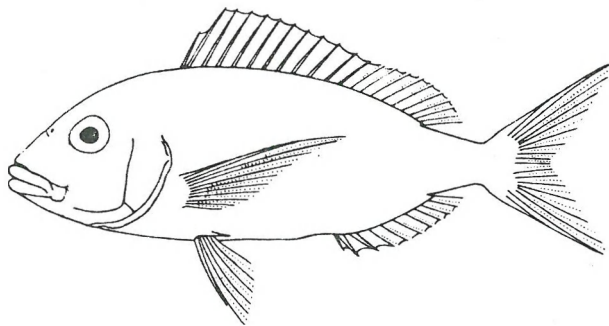
GEWONE ZEEBRASEM, PAGELLUS ERYTHRINUS, WAARGENOMEN

OP DE BELGISCHE KUST.

E. ENEMAN

Deze vis werd door de 0.599 gevangen op 21/07/'84 op de Nieuwpoortbank. De schipper had nog nooit deze soort gevangen; vermits hij geïnteresseerd was in de naam van deze vis, bracht hij hem ook mee aan wal.

Dit exemplaar van 22,5 cm lengte had in levende toestand een opvallende roodachtig-roze kleur, maar dood verkleurde hij snel naar zilverachtig met een lichtroze schijn. De rand van de kieuwdeksels was karmijnrood. De kop was puntig. Om hem met zekerheid te determineren werden de vinstralen geteld: de anaalvin bestond uit 3 harde en 9 zachte vinstralen, op zichzelf een belangrijk determinatiekenmerk.

Deze soort leeft voornamelijk in de Middellandse Zee, de Atlantische Oceaan van Zuid-Angola tot Ierland. In het Kanaal en de Noordzee is hij zeer zeldzaam.

In de zomer vindt men ze op 10-30 m diepte, maar in de winter leven ze tot op 100 m diep. Ze hebben een voorkeur voor zand- en slikbodems en als voedsel nemen ze kleine visjes en kleine bodembewonende ongewervelden. Op hun beurt worden ze door de bewoners van het Middellandse Zeegebied zeer

graag geconsumeerd.

Literatuur

- Bauchot, M.L. & A. Pras, 1980. Guide des Poissons marins d'Europe. Delachaux & Niestlé, Lausanne-Paris.
- Lythgoe, J. & G., 1976. Vissen van de Europese kustwateren en de Middellandse Zee. Moussault, Baarn.
- Muus, B.J., 1978. Elseviers zeevissengids. 2de druk. Elsevier, Amsterdam-Brussel.
- Poll, M., 1947. Poissons marins. Faune de Belgique. Bruxelles.
- Wheeler, A., 1978. Key to the Fishes of Northern Europe. Frederick Warne, London.

St-Jansstraat 58
8400 Oostende

AKTIVITEITENKALENDER

Zondag 25 november: in het vorige nummer foutief aangekondigd voor 25 oktober, naar het opgespoten strand tussen de oude en nieuwe westelijke havendam te Zeebrugge-Môle. Verzamelen om 9u aan de voet van de dammen.

Zondag 23 december: een semi-klassieker, het strand te De Panne. Verzamelen om 14u aan het Leopoldmonument. Een ideale gelegenheid om vb. de verschillende soorten zwaardscheden, mesheften en enz. te leren kennen.

Leopoldmonument
Zaterdag 13 ~~januari~~ 1985: NU AL RESERVEREN IN UW NIEUWE AGENDA ! De jaarvergadering ! De vierde al in het even korte bestaan van de Strandwerkgroep. Met uitstap, verslagen, film, een buitenlandse spreker, boekenstand en interessante kontakten. Zorg dat u er bij bent. Het gedetailleerde programma verschijnt in volgend nummer.

BOEKHANDEL

UNIVERS SOUS-MARIN

Koninklijke Baan, 90 - 8460 Koksijde

☎ (058) 51.28.21

Gerald Bassleer

WEGWIJS IN VISZIEKTEN

Dit boek is een praktische handleiding voor iedereen die om welke reden dan ook geïnteresseerd is in behandeling van visziekten. Het heeft niet de pretentie alle bestaande ziekten van tropische zoetwatervissen te behandelen, maar wel de frequente ziekten, die zich onder andere in de groot- en kleinhandel en in het aquarium thuis voor kunnen doen. De auteur is mede dank zij het talrijke fotomateriaal er in geslaagd de lezer een duidelijk en overzichtelijk werk aan te bieden, waarin zo veel mogelijk wetenschappelijke termen evenals moeilijke en omslachtige beschrijvingen zijn vermeden.

Aan de hand van dit boek zal de visliefhebber in de eerste plaats de ziekte(n) van zijn vis (sen) kunnen herkennen en in de tweede plaats deze ziekten zo doeltreffend mogelijk kunnen behandelen.

15 x 21 cm.- 272 blz. - geb. 8.fr.1.195

10% korting voor de leden